ASOS JOURNAL

The Journal of Academic Social Science

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 9, Sayı: 123, Aralık 2021, s. 350-363

ISSN: 2148-2489 Doi Number: <http://dx.doi.org/10.29228/ASOS.53659>

Yayın Geliş Tarihi / Article Arrival Date
13.10.2021

Yayınlanma Tarihi / The Publication Date
29.12.2021

Erol KAPLAN

Dicle Üniversitesi, Bölgesel Çalışmalar
erolkaplan6521@hotmail.com

Derya KAPLAN

Milli Eğitim Bakanlığı
deryakaplan881@gmail.com

PANDEMİ SÜRECİNDE COVID-19 TEDBİRLERİ BAĞLAMINDA OKUL YÖNETİCİLERİNİN OKUL GÜVENLİĞİNE İLİŞKİN ALGILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Öz

Bu araştırma pandemi sürecinde covid-19 tedbirleri bağlamında okul yöneticilerinin okul güvenliğine ilişkin algılarını değerlendirmek amacıyla yapılmıştır. Araştırma nicel araştırma yöntemiyle yapılmıştır. Araştırmada verilerin toplanması amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme soruları kullanılmıştır. Araştırma Diyarbakır İli Bağlar ilçesi Ortaokul idarecilerine yüz yüze görüşme yöntemi ile uygulanmıştır. Araştırmanın verileri SPSS paket programı ile frekans analizi yapılarak çözümlenmiştir. Araştırma sonuçları değerlendirildiğinde görüşme yapılan okul yöneticilerinin algılarına göre, öğretmenlerin büyük çoğunluğu aşıdır ve hastalık bulaşma riskine karşı öğrencilerimize örnek davranışlar göstermektedir. Bunun yanında okullardaki sınıflar kalabalık, maske kullanımına yeterli özen gösterilmemekte, sınıflar düzenli bir şekilde temizlenmemekte, hijyen malzemelerinin ve hijyen için çalışan personelin eksik olduğu, kantinlerin de gereken şekilde denetlenmediği sonucuna varılmıştır.

Anahtar kelimeler: Pandemi, Covid-19, Okul Güvenliği, Okul Yöneticisi.

**EVALUATION OF SCHOOL ADMINISTRATORS' PERCEPTIONS
ABOUT SCHOOL SAFETY IN THE CONTEXT OF COVID-19
MEASURES DURING THE PANDEMIC PROCESS**

Abstract

This research was conducted to evaluate school administrators' perceptions of school safety in the context of covid-19 measures during the pandemic process. The research was carried out with the quantitative research method. Semi-structured interview questions were used to collect data in the research. The research was applied to the middle school administrators of Diyarbakır province Bağlar district by face-to-face interview method. The data of the research were analyzed by frequency analysis with the SPSS package program. When the results of the research are evaluated, according to the perceptions of the interviewed school administrators, the majority of the teachers are vaccinated and show exemplary behaviors to our students against the risk of disease transmission. In addition, the classrooms in the schools are crowded, adequate care is not taken to use masks, the classrooms are not cleaned regularly, the hygiene materials and personnel working for hygiene are lacking, and the canteens are not properly inspected.

Keywords: Pandemic, Covid-19, School Safety, School Administrator.

GİRİŞ

Okullar eğitim çağındaki bireylerin istedik davranışlar edinmeleri için bir araya geldikleri fiziksel ortamlardır. Bu ortamların her açıdan güvenli olmaları beklenmektedir. Bilindiği gibi güvenlik ihtiyacı Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisinin üst sıralarında yer almaktadır. Güvenlik, her türlü tehlikeden uzak durabilmek şeklinde tanımlanabilir. Diğer bir ifade ile fiziksel, psikolojik açıdan güvende olmayı ifade etmektedir. Okullarda güvenlik ise çok geniş bir yelpazeye sahiptir. Okulların, bina güvenliği (deprem, yangın, sel vb. karşısında) psikolojik güvenlik (cinsel taciz, akran barbarlığı, mobbing vb. karşısında), can güvenliği (terör, uyuşturucu, pornografi vb. karşısında) gibi pek çok alanda güvenli olması gerekmektedir.

Çin'de 2019 yılı sonlarında ortaya çıkan ve kısa zaman içerisinde tüm dünyaya yayılarak pandemiye dönüşen coronavirus covid-19 pandemisi de okullarda bir güvenlik sorunu haline gelmiştir. Bu nedenle dünyanın pek çok ülkesinde okullarda eğitime uzun süreler ara verilmiştir. Bu dönemde salgının önüne geçebilmek adına uzaktan eğitim faaliyetlerine gidilmiştir.

Ancak okulların çok uzun süre kapalı olması hem eğitim kayıplarına neden olması, hem salgına karşı toplumsal bağışıklık sağlanması, hem okulların çocukların sosyalleştikleri ortamlar olması, hem de ekonomik nedenle ile uygun görülmemiş ve yeniden yüz yüze eğitimler başlamıştır. Ülkemizde de 2021-2022 Eğitim-Öğretim döneminde yüz yüze eğitime geçilmiştir. Bu durum bazı çevrelerde (Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, öğretmenler, okul yöneticileri, öğrenciler ve veliler) farklı şekillerde değerlendirilmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı okulların açılmasının önemli olduğunu ve açık kalması gerektiğini savunmaktadır. Öğretmenler, okul yöneticileri, öğrenciler ve veliler arasında ise farklı görüşler söz konusudur.

Bu kapsamda okulların içinde bulunduğumuz pandemi koşullarında güvenli yerler olması gerektiği ortak bir görüştür. Ancak her çevrenin okulların covid-19 salgını konusundaki güvenlik algıları farklılıklar göstermektedir. Bu çalışmada covid-19 pandemisi altında yüz yüze eğitime geçilen okullarda görev yapan okul yöneticilerinin güvenlik algıları incelenmeye çalışılmıştır. Çalışma kapsamında araştırmacı tarafından çeşitli yayınlardan, makalelerden, haber ve tartışma programlarından esinlenerek okul yöneticilerine sorulmak üzere toplam 10 soruluk bir anket oluşturulmuştur. Anket sorularına verilen yanıtlar araştırmacı tarafından değerlendirilmiş ve frekans tablolarına dayanarak yorumlamalarda bulunulmuştur.

1.GÜVEN, GÜVENLİK VE OKUL GÜVENLİĞİ KAVRAMLARI

1.1.Güven Kavramı

Güven, risk almayı ve birinin başka birine zarar verebilecek davranışlar gerçekleştirmeyeceği inancına dayanan bir müdafasızlıktır (Hoy ve Tschannen-Moran, 2003). Louis'e (2007) göre güven, bir kişinin veya grubun, diğerlerinin doğruluğuna, adaletine, dürüstlüğüne, hakkı gözetmesine, dostluğuna inanması ve itimat etmesidir. Güven, birikişinin bir ilişkiye katılımını ve diğeri için savunmasız olma istekliliğini bireyin güvenilirlik, yardımseverlik, dürüstlük, yetenek, açıklık ve saygıya sahip olacaklarına olan inancıdır. TschannenMoran (1998) güven tanımının ve ölçümünün beş unsuru içermesi mecburiyetini öne sürmüştür. Bunları şu şekilde sıralamıştır:

Yardımseverlik: Birinin ya da bir grubun samimiyet ile sizin iyiliğinizi düşüneceğine ve menfaatlerinizi savunacağına inanmasıdır.

Güvenirlik: Bir şeye gereksinim duyulduğunda birinin sizin için bir şeyi yapabilme kapasitesine ve sürekli olarak sizin için olumlu tutum sergileyeceğine olan inanç düzeyidir.

Dürüstlük: Bir insanın karakteri, tutarlılığı ve gerçekçiliğidir.

Yeterlik: Yeterlik birinin konumunun gerektirdiği vazifeyi gerçekleştirebileceğine olan inançtır.

Açıklık: Açıklık birinin diğerleri ile bilgilerini özgür bir şekilde paylaşmasıdır. Kontrollü iletişim güvensizliğin oluşmasına neden olur. Çünkü insanlar bilginin kendilerinden neden ve niçin gizlendiğini sorgularlar (Cerit, 2009). Tereddütlü bir iletişim şekli karşından farkına varıldığı takdirde güven oluşum evresini geciktirmede insanların samimi bir ilişki kurmasını engellemektedir.

1.2.Güvenlik Kavramı

Demir'e (2009) göre güvenlik kavramı, insanların toplu yaşamaya geçişlerinden sonra korunma, barınma ve varlığını sürdürme ihtiyacının karşılanmasını kapsamaktadır. Güvenlik nasıl tanımlanırsa tanımlansın, sonunda, mevcut ilkelerin muhafazası amacındaki çalışmalar neticesinde risklerin ve tehditlerin bulunmaması durumunu ifade eder (Çetinkaya vd., 2008).

Güvenlik, bireylerin yaşamlarını sürdürebilmesi için dışarıdan gelen tüm tehditlere, saldırılara ve oluşabilecek afetlere karşı gereken tedbirlerin önceden alınarak bireylerin kendilerini güvende hissederek, yaşamlarını sürdürebildikleri bir süreçtir. Bu sürecin aynı zamanda tüm organizasyonlar ile eğitim örgütlerinde devam ettirilmesi, okul güvenliğinin sağlanmasında zorunlu bir faktördür. Sonuçta eğitim örgütü olan okullar, bünyelerindeki tüm

bireylerin yaşamlarını sürdürebilmeleri için bütün önlemleri önceden alarak huzurlu ve özgür bir ortam yaratmak zorundadırlar.

1.3.Okul Güvenliği

Sönmez'e göre (2006), nitelikli eğitimin nitelikli ortamlarda gerçekleşmesi, doğası gereğidir. Ekonomi, toplumsal yaşam ve iletişim ortamlarında yaşanan değişim, okul ve çevresinin güvenliğini nitelikli eğitim beklentisinin önceliklerinden biri haline getirmiştir.

Okul güvenliği, öğrencilerin, öğretmenlerin ve okulda bulunan diğer kişilerin psikolojik ve fiziksel yönden kendilerini güvende hissetmeleridir (Dönmez ve Güven, 2003). Güven (2002) okul güvenliğini okulda uygun öğrenme ortamı oluşturulması olarak ifade ederken, Çalık ve diğ. (2011), eğitim öğretim faaliyetlerini etkili bir şekilde gerçekleştirebilmesi için okulların güvenli ortamlar olması gerektiğini vurgulamışlardır.

Okul güvenliği; öğrenci, öğretmen ve diğer okul çalışanlarının okula gitmek amacıyla evinden ayrılmasından başlayarak okuldan sonra tekrar evine gelinceye kadar geçen aşamaları içerir. Dolayısıyla okul güvenliği; okul içinde güvenlik, sınıf ortamında güvenlik ve okula geliş-gidiş süresince güvenliği kapsamaktadır (Işık, 2004).

Güvenli okul, öğrenmeye önem verilen ve başarı beklentisi olan, öğrencilerin sosyal becerilerini sergileyebildikleri ve herkesin birbirine saygılı davrandığı bir ortamdır (Çelik, 2005). Caulfield'e göre güvenli okullar; şiddet olasılığının az olduğu, öğretmen ve okul yöneticilerinin disiplin ile ilgili konulara daha az zaman ayırdıkları ve zamanın daha çok okulun öğrenme işlevinin yerine getirilmesine ayrıldığı, herkesin kendini önemli algıladığı ve öğrenme için gençlere anlamlı fırsatların sağlandığı okullardır (Güven ve Dönmez, 2002).

Okulun görevi, çocukların eğitilmesi ve yetişkinlerin arasında güvenli bir biçimde yer alabilmeleri için onlara destek olmaktır. Bu temel görevi yerine getirebilmesi için okullar, her şeyden önce öğrencilerin kendilerini güvende hissedecekleri bir yer olmalıdır. Başka bir deyişle okullar, öğrencilerin kendilerini her türlü fiziksel veya psikolojik tehlikeye karşı güvende hissedecekleri, ortak bir öğrenme fırsatı bulabileceği, farklılıkların kabul gördüğü bir çevre olmak zorundadır. Temel gereksinimlerden olan güvenlik ihtiyacı henüz karşılanmamış, tehlikelere karşı kendini güvende hissetmeyen bireyler, eğitim sürecinden yeterince yararlanamaz. Bu nedenle okullar, genel amaçları bakımından da öğrencilerin kendilerini her bakımdan güvende hissedecekleri ortamları oluşturmalıdır (Öğülmüş, 2006). Güvenli okulları oluşturmak için iyi bir önleme programında; krize müdahale eylem planı yapılmalı, beklenmedik olaylar karşısında neler yapılması gerektiğinin bu eylem planında yer alması gerekmektedir (Kurt ve Kandemir, 2006).

2.OKUL YÖNETİCİLERİNİN OKUL GÜVENLİĞİNE İLİŞKİN ROLLERİ

Okul yöneticisi olarak genellikle okul müdürü gelir. Ancak okul müdürünün dışında başka okul yöneticileri de vardır. Müdür yardımcıları, zümre, şube ve bölüm başkanları, belirli konularda görev yapan koordinatörler de okul yöneticileri olarak nitelendirilebilir (Erdoğan, 2004). Milli Eğitim örgüt sistemine göre okul yöneticisi, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı eğitim kurumlarında müdür, müdür başyardımcısı ve müdür yardımcısı görevlerinde bulunanları ifade etmektedir.

Karal (2011) okul güvenliğinin sağlanmasında temel sorumluları tespit etmeye yönelik çalışmalarda esas unsurun okul yöneticisi ve eğitimcilerin rolü olduğunu vurgulamıştır. Okul

yöneticisi, okul güvenliği bağlamında temel rol oynamaktadır. Okul yöneticisi eğitim politikaların uygulanmasından ve denetlenmesinden sorumlu ilk kişidir. Öğrencilerin okul kurallarına uymalarını sağlayacak ve denetleyecek personelin çalışmalarından birinci derecede okul yöneticileri sorumludur. Ayrıca, okul güvenliği ile ilgili konularda iletişim ve işbirliğini sağlamak görevi yine okul yöneticisine düşmektedir. Okul yöneticisi teknik imkanlar ölçüsünde her türlü güvenlik önlemini almanın yanında, okul kültürünün okula yerleştirilebilmesi için uygun bir okul iklimi oluşturulmasında da çok önemli görevler düşmektedir (Dönmez, 2001).

Demirtaş'a (2007) göre olan okul yöneticisi, okulda güvenliğin, herkesin sorumluluğunda olduğunu ve güvenliği geliştirmek için herkese görevler düştüğünü benimsetmek amacıyla sahip olması gereken yetkinlikleri uygulamaya geçirmelidir. Bu yetkinlikler:

1. "Tüm okul personeline, güvenlik eğitimini, eğitim programının ayrılmaz bir parçası olarak görmelerini sağlama.
2. Tüm öğretmenlerin kullanımı için eğitsel kılavuzlar hazırlama.
3. Öğrencilerin güvenlik gereksinimlerini belirleme ve işbirliği içinde planlama.
4. Güvenlik eğitimi yeterliliği açısından var olan eğitim programını değerlendirme.
5. Hem öğretmen hem de öğretmen kullanımına ait güncel güvenlik malzemelerinin kaynaklarını tespit etme.
6. Okul güvenlik kurumları (güvenlik kurulları, güvenlik karakolları, güvenlik komiteleri ve güvenlik kulüpleri) ve öğretmen destekçileri ile birlikte çalışma.
7. Kaza raporlarını, önleyici, savunucu, koruyucu ve yapıcı araçlar olarak değerlendirme.
8. Güvenliği içeren yasal mevzuatı okul personeline bildirme.
9. Hizmet ve yardım için okul dışı kuruluşların işbirliğini sağlama.
10. Güvenlik eğitimi malzemeleri seçiminde öğretmenlere yol gösterme.
11. Okul güvenlik programını halka duyurma ve açıklama.
12. Acil durum tatbikatlarını düzenleme ve uygulamada önderlik yapma.
13. Binalardan kaynaklanan tehlikeleri yok etme ve ek binaların yapımının planlanmasında güvenlik önlemlerini göz önünde bulundurma.
14. Okul güvenlik programına ilişkin toplum üyelerinin önerilerini ve eleştirilerini değerlendirme.
15. Eğitsel yardımlar sağlamada toplum kurumları ile işbirliğinde bulunma.
16. Güvenlik alanında son gelişmeleri takip etme.
17. Güvenlik elemanları, servis sürücülerini ve öğle yemeği personeli dâhil tüm personel için hizmet içi eğitim programlarının uygulanmasını sağlama.
18. Güvenlik eğitimi vermeleri konusunda öğretmenleri teşvik etme ve destekleme.
19. Okul güvenlik programında etkiye sahip olan çevre güvenlik etkinliklerine fiilen katılma.

20.Okul güvenlik programını değerlendirme” şeklindedir.

Güvenli eğitim ortamları sağlamak ve sürdürmek okul yönetiminin sorumluluğudur. Okulun örgütsel amaçlarına ulaşabilmesi, okulun tüm paydaşlarının kendilerini her yönden güvende hissetmesine bağlıdır. Okulun fiziksel çevresinin güvenliği, okulun afetlere karşı hazırlıklı olması, güvenli eğitim ortamlarının uygun şekilde düzenlenmesi, zararlı alışkanlıklara karşı önlemlerin alınması gibi konular okul güvenliğinin temelini oluşturmaktadır. Yöneticiler, öğretmenler, diğer okul çalışanları ve ilgili tüm paydaşların bu konularda ortak çalışmaları gerekmektedir (Turhan ve Turan, 2012).

Okulda güvenlik önlemleri okul yöneticisi, nöbetçi öğretmen, öğretmenler ve diğer yardımcı personel tarafından birlikte alınır. Okul içinde can ve mal güvenliğinin sağlanmasına yönelik alınacak güvenlik tedbirleri okulun bina, tesis ve eklentileri ile araç gereçleri şartlarına uygun olarak kullanması, insan davranışlarının kontrol altında tutulmasını kapsar (Taymaz, 2003).

Okul güvenliğinin sağlanması, öğretmenler, okul yöneticileri ve veliler başta olmak üzere, okulun tüm iç ve dış paydaşlarının sorumluluk alanına girmektedir. Okulun amaçlarına ulaşabilmesi, okul yöneticilerinin ve eğitim çalışanlarının okul sağlığı ve güvenliğine ilişkin görev ve sorumluluklarını etkili biçimde yerine getirmesine bağlıdır.

3.COVID-19 PANDEMİSİ VE OKUL GÜVENLİĞİ

Koronavirüs, Coronaviridae familyasına ve Orthocoronavirinae alt-ailesinde yer alan, tek zincirli pozitif polariteli RNA virüsleridir. Alfa, beta, gama ve delta olmak üzere dört alt türü mevcuttur (T.C. Sağlık Bakanlığı, 2020). Koronavirüs, öncelikli olarak solunum sistemini hedef alan patojenlerden biridir. Geçmiş yıllardaki halk sağlığı için büyük bir tehdit olarak düşünülen koronavirüs salgınları, şiddetli akut solunum yolu sendromu (SARS)-CoV ve Ortadoğu solunum sendromu (MERS)- CoV'dur (Rothan and Byrareddy, 2020). Koronavirüs hastalığı, ilk olarak Aralık 2019'da Çin'in Wuhan şehrinde, etiyolojisi bilinmeyen pnömöni vakalarının görülmesi ile ortaya çıkmıştır (WHO, 2020).

Mevcut koronavirüs salgını, son yıllarda halk sağlığı alanındaki en büyük tehdidi oluşturmakta ve 1918-1919 yılından beri en ölümcül pandemi olarak görülmektedir (Williams et al., 2020). Hızla yayılan koronavirüs, Çin'in her bölgesinde salgınla sonuçlanmış ve ardından diğer ülkelerde de vaka sayılarında artışa yol açmıştır. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), 2020 yılı şubat ayında “2019-koronavirüs hastalığı” anlamına gelen COVID-19 hastalığını belirlemiştir (Caliendo and Hanson, 2020).

Covid-19 virüsü insandan insana temas, damlacık ve aerosol aracılığıyla bulaştığı için önleyici tedbirler standart, damlacık ve temas izolasyonuna odaklanmalıdır. Maske, mesafe ve hijyen sloganıyla halkı bilinçlendiren Sağlık Bakanlığı, enfeksiyon kontrolü ile ilgili bilimsel çalışma grubu tarafından sürekli güncellenen rehberler yayınlamaktadır. Covid-19 salgın yönetimi ve çalışma rehberinde alışveriş merkezlerinde, pazar yerlerinde, gıda satışı yapan dükkanlarda, spor salonlarında, mağazalarda, berberlerde, kuaförlerde, terzilerde, kuyumcularda, kuru temizlemecilerde hatta madenlerde, akaryakıt istasyonlarında, tesisatçılarda ve birçok yerde enfeksiyon kontrolü için alınması gereken önlemleri güncel bir şekilde paylaşmaktadır (T.C. Sağlık Bakanlığı, 2021).

Her ne kadar salgınla gereken önlemleri almak yoluyla mücadele edilse de bazı mekanlardaki önlemler yeterli gelmeyebilir. Bu mekanlardan biri de farklı yaş gruplarındaki

çocukların eğitim gördüğü okullardır. Çocuklar okullarda birbirleri ile fiziksel açıdan yakın temas halindedirler. Bu durum ise salgının çocuklar arasında yayılmasına ve devamında evlerine taşınmasına neden olmaktadır. Özellikle küçük yaş grubundaki çocukların salgın hakkında ve hastalığın bulaşması durumunda yaşanabilecek ciddi sorunlar hakkında yeterli bilgilerinin olması çok fazla beklenemez. Bu nedenle onlara ebeveynlerinin yanı sıra öğretmenlerinin ve okul yöneticilerinin rehberlik etmesi gerekmektedir. Bu durum çocukların sağlıkları açısından ciddi bir okul güvenliği sorunudur. Bu sorunu önlemek için okullarda maske kullanımının zorunlu olması, aşılanmış öğretmenlerin sayılarının artırılması, aşılanmayanların ise düzenli aralıklarla test yaptırmaları gibi zorunluluklar getirilmiştir. Ancak sınıfların kalabalık olması, yeterli havalandırma sistemlerinin eksik olması, hijyen için gerekli olan personel eksikliği gibi pek çok sorun dünyanın birçok ülkesinde olduğu gibi Türkiye’de de önemli bir sorundur.

4.YÖNTEM

Araştırma nicel araştırma yöntemiyle yapılmıştır. Araştırmada verilerin toplanması amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme soruları kullanılmıştır. Araştırma Diyarbakır İli Bağlar ilçesi Ortaokul idarecilerine yüz yüze görüşme yöntemi ile uygulanmıştır. Araştırmanın verileri SPSS paket programı ile frekans analizi yapılarak çözümlenmiştir.

Araştırmada okul yöneticilerin demografik özelliklerine ilişkin sorular ve covid-19 pandemisine yönelik okul yöneticilerinin algılarını tespit etmeye yönelik ifadeler değerlendirilmiştir. Araştırmanın bulgularına aşağıda yer verilmiştir.

5.BULGULAR VE YORUM

5.1.Demografik Özelliklere İlişkin Bulgular

Araştırmaya 33’ü kadın (% 33,55) ve 27’si erkek (% 24,45) olmak üzere toplam 60 okul yöneticisi katılmıştır.

Tablo 1: Cinsiyet Dağılımı

	n	Yüzde (%)
Kadın	33	33,55
Erkek	27	27,45
Toplam	60	100,00

Katılımcıların 6’sı (% 10,00) 26-31 yaş aralığında, 18’i (% 30,00) 32-37 yaş aralığında, 33’ü (% 55,00) 38-45 yaş aralığında ve 3’ü (% 45 yaş ve üzeri) yaş aralığında oldukları görülmektedir. Buna göre katılımcıların genç bir idareci kitlesi oldukları görülmektedir.

Tablo 2: Yaş Dağılımı

Yaş	n	Yüzde (%)
(20-25)	0	0,00
(26-31)	6	10,00
(32-37)	18	30,00
(38-45)	33	55,00
(45+)	3	5,00
Toplam	60	100,00

Katılımcıların 42'si (% 70,00) evli, 18'i (% 30,00) bekaardır.

Tablo 3: Medeni Durum Dağılımı

Medeni Durum	n	Yüzde (%)
Evli	42	70,00
Bekar	18	30,00
Toplam	60	100,00

Katılımcıların eğitim durumlarına bakıldığında 54'ünün (% 90,00) lisans, 32'ünün (% 5,00) yüksek lisans ve 3'ünün (% 5,00) diğer eğitim düzeyinde oldukları görülmektedir. Katılımcılar arasında doktora seviyesinde eğitim düzeyine sahip bir katılımcı bulunmamaktadır.

Tablo 4: Eğitim Durumu

Eğitim Durumu	n	Yüzde (%)
Lisans	54	90,00
Yüksek Lisans	3	5,00
Doktora	0	0,00
Diğer	3	5,00
Toplam	60	100,00

Katılımcıların mesleki kıdemlerine göre dağılımları incelendiğinde 3'ünün (%5,00) 1-5 yıllık, 18'inin (30,00) 6-10 yıllık, 18'inin (% 30,00) 11-16 yıllık ve 21'inin (% 35,00) 17 yıl ve üzeri bir mesleki kıdeme sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 5: Mesleki Kıdem

Mesleki Kıdem	n	Yüzde (%)
1-5 Yıl	3	5,00
6-10 Yıl	18	30,00
11-16 Yıl	18	30,00
17+ Yıl	21	35,00
Toplam	60	100,00

5.2.Araştırma Sorularına İlişkin Bulgular

Çalışmanın bu başlığı altında okul yöneticilerinin pandemi sürecinde okul güvenliğine ilişkin algılarını belirleyebilmek için araştırmacı tarafından hazırlanmış ifadeler katılma durumları değerlendirilmiştir.

Okul idarecilerine yöneltilen “okulumuzda görev yapan öğretmenlerimizin büyük çoğunluğu aşıldır” ifadesine katılma durumları değerlendirildiğinde 51 yöneticinin (% 85,00) “Evet”, 9 yöneticinin ise (% 15,00) “Kararsızım” yanıtını verdikleri görülmektedir. “Hayır” yanıtı veren bir yönetici bulunmamaktadır. Buna göre okul yöneticilerinin büyük çoğunluğu okullarında görev yapan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun aşıldığını düşünmektedir.

Tablo 6: “Okulumuzda görev yapan öğretmenlerimizin büyük çoğunluğu aşıldır” İfadesine İlişkin Yanıtlar

	n	Yüzde (%)
Evet	51	85,00
Hayır	0	0,00
Kararsızım	9	15,00
Toplam	60	100,00

Okul yöneticilerinin “okulumuzda görev yapan öğretmenlerimiz hastalık bulaşma riskine karşı öğrencilerimize örnek davranışlar göstermektedir” ifadesine % 70 oranında (42 kişi) “Evet”, % 30 oranında (18 kişi) “Kararsızım” yanıtını verdikleri görülmektedir.

Tablo 7: “Okulumuzda görev yapan öğretmenlerimiz hastalık bulaşma riskine karşı öğrencilerimize örnek davranışlar göstermektedir” İfadesine İlişkin Yanıtlar

	n	Yüzde (%)
Evet	42	70,00
Hayır	0	0,00
Kararsızım	18	30,00
Toplam	60	100,00

Okul yöneticilerine değerlendirmeleri istenen bir diğer ifade de “okulumuzda sınıflarımız kalabalık değildir” ifadesidir. Katılımcıların bu ifadeye verdikleri yanıtlar incelendiğinde % 15,00’inin (9 kişi) “Evet”, % 85,00’inin (51 kişi) “Hayır” yanıtını verdikleri görülmektedir. Bu ifadeye “Kararsızım” yanıtını veren yönetici bulunmamaktadır. Genel değerlendirmeye bakıldığında okullardaki sınıfların kalabalık olduğunu söyleyebilmek mümkündür.

Tablo 8: “Okulumuzdaki sınıflarımız kalabalık değildir” İfadesine İlişkin Yanıtlar

	n	Yüzde (%)
Evet	9	15,00
Hayır	51	85,00
Kararsızım	0	0,00
Toplam	60	100,00

Yöneticiler “sınıflarda çocukların maskesiz bulunmasına izin verilmez” ifadesine % 50,00 oranında (30 kişi) “Evet”, % 20,00 oranında (12 kişi) “Hayır” ve % 30,00 oranında (18 kişi) “Kararsızım” yanıtını verdikleri görülmektedir. Buna göre sınıflarda maske kullanımına yeterli özenin gösterilmediği kanaatine varılabilir.

Tablo 9: “Sınıflarda çocukların maskesiz bulunmasına izin verilmez” İfadesine İlişkin Yanıtlar

	n	Yüzde (%)
Evet	30	50,00
Hayır	12	20,00
Kararsızım	18	30,00
Toplam	60	100,00

“Sınıflarımız düzenli olarak temizlenir” ifadesine okul yöneticilerinin % 20,00’si (12 kişi) “Evet” yanıtını verirken, % 45,00’ı (27 kişi) “Hayır” yanıtını vermiştir. “Kararsızım” diyenlerin oranı ise % 35,00 (21 kişi)’dir. Buna göre okul yöneticilerinin algılarına göre sınıfların düzenli olarak temizlenmediği sonucu çıkartılabilir.

Tablo 10: “Sınıflarımız düzenli olarak temizlenir” İfadesine İlişkin Yanıtlar

	n	Yüzde (%)
Evet	12	20,00
Hayır	27	45,00
Kararsızım	21	35,00
Toplam	60	100,00

Okul yöneticilerine “okulumuz hijyen için gerekli malzemelere sahiptir” ifadesine katılma durumları sorulmuştur. Buna göre katılımcı yöneticilerin % 35,00’ı (21 kişi) “Evet”, % 45,00’ı (27 kişi) “Hayır” ve % 20,00’ı (12 kişi) “Kararsızım” şeklinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Buna göre okullarda önemli derecede bir hijyen malzemesi eksikliğinin olduğu söylenebilir.

Tablo 11: “Okulumuz hijyen için gerekli malzemelere sahiptir” İfadesine İlişkin Yanıtlar

	n	Yüzde (%)
Evet	21	35,00
Hayır	27	45,00
Kararsızım	12	20,00
Toplam	60	100,00

Okul yöneticileri “okulumuzda hijyen sağlayan personel bulunmaktadır” ifadesine % 15,00 oranında (9 kişi) “Evet”, % 80,00 oranında (48 kişi) “Hayır” ve % 5,00 oranında (3 kişi) “Kararsızım” şeklinde görüş bildirmişlerdir. İfadeye verilen yanıtlar değerlendirildiğinde okulların büyük çoğunluğunda hijyen sağlayacak personel bulunmamaktadır.

Tablo 12: “Okulumuzda hijyen sağlayan personel bulunmaktadır” İfadesine İlişkin Yanıtlar

	n	Yüzde (%)
Evet	9	15,00
Hayır	48	80,00
Kararsızım	3	5,00
Toplam	60	100

Yöneticilerin “ders aralarında çocukların birbirlerine yakın temasta bulunmalarına izin verilmez” ifadesine ilişkin algıları değerlendirildiğinde % 5,00’inin (3 kişi) “Evet”, % 50,00’inin (30 kişi) “Hayır” ve % 45,00’inin (27 kişi) “Kararsızım” şeklinde görüş bildirdikleri görülmektedir. Buna göre çocuklar ders aralarında yakın temasta bulunmalarına dair yeterince çaba gösterilmediği anlaşılmaktadır.

Tablo 13: “Ders aralarında çocukların birbirlerine yakın temasta bulunmalarına izin verilmez” İfadesine İlişkin Yanıtlar

	n	Yüzde (%)
Evet	3	5,00
Hayır	30	50,00
Kararsızım	27	45,00
Toplam	60	100,00

“Öğrenciler öğretmenler tarafından salgınla ve bulaş yolları ile ilgili olarak bilgilendirilmektedir” ifadesine yöneticiler büyük çoğunluklar % 80,00 oranında (48 kişi) “Evet”, % 10,00 oranında (6 kişi) “Hayır” ve % 10,00 oranında (6 kişi) “Kararsızım” şeklinde görüş bildirmişlerdir. Elde edilen sonuçlar değerlendirildiğinde öğretmenlerin öğrencileri salgınla ilgili olarak bilgilendirdikleri söylenebilir.

Tablo 14: “Öğrenciler öğretmenler tarafından salgınla ve bulaş yolları ile ilgili olarak bilgilendirilmektedir” İfadesine İlişkin Yanıtlar

	n	Yüzde (%)
Evet	48	80,00
Hayır	6	10,00
Kararsızım	6	10,00
Toplam	60	100,00

Katılımcı yöneticilerin “kantinler hijyen açısından sıklıkla denetlenmektedir” ifadesine ilişkin görüşleri değerlendirildiğinde % 30,00’unun (18 kişi) “Evet”, % 30,00’unun (18 kişi) “Hayır” ve % 40,00’inin (24 kişi) “Kararsızım” yanıtını verdikleri görülmektedir. Buna göre okul yöneticilerinin algılarına göre okul kantinleri hijyen açısından olması gerektiği şekilde ve sıklıkta denetlenmemektedir sonucu çıkartılabilir.

Tablo 15: “Kantinler hijyen açısından sıklıkla denetlenmektedir” İfadesine İlişkin Yanıtlar

	n	Yüzde (%)
Evet	18	30,00
Hayır	18	30,00
Kararsızım	24	40,00
Toplam	60	100,00

SONUÇ

Covid-19 pandemisi 2019 yılı sonu itibarıyla tüm dünya ülkelerini etkisi altına almış bir pandemidir. Sağlık sektöründen turizm sektörüne, ulaştırma sektöründen inşaat sektörüne kadar pek çok alanı ekonomik ve sosyal olarak etkilemiştir. Etkilediği alanlardan biri de eğitim sektörü olmuştur. Bu süreç içerisinde salgının önlenmesi amacıyla aşı çalışmaları yapılmış, birkaç ülke salgını önleyebilecek aşı üretmeyi başarmıştır. Ancak dünya nüfusu ve ekonomisi gibi unsurların yanında aşı üretim hızının ihtiyacı karşılayamaması nedeniyle diğer tedbirler artırılmıştır. Bu kapsamda maske kullanımı, hijyen maddelerinin kullanımı, fiziksel mesafenin artırılması gibi pek çok tedbir alınmıştır.

Pandemi ile birlikte dünyanın pek çok ülkesinde olduğu gibi Türkiye’de de okul gibi pek çok insanın bir araya geldiği yerlerde zorunlu aralar verilmiştir. Bu süreçte uzaktan eğitim uygulamalarına ağırlık verilmiştir. Ancak eğitim eksikliği de ileriki yıllarda farklı ve olumsuz sonuçlara neden olacağından şartlar zorlanarak, aşılınmalarla, toplumsal bağışıklığın sağlanması amacıyla da okullar yeniden yüz yüze eğitime başlamıştır.

Okullar eğitime başlamış olsa da hem velilerin, hem öğrencilerin hem de diğer tüm ilgililerin endişeleri tam anlamıyla giderilmiş değildir. Bu taraflardan biri de okul yöneticileridir. Bu çalışmada pandemi sürecinde covid-19 tedbirleri bağlamında okul yöneticilerinin okul güvenliğine ilişkin algıları değerlendirilmiştir.

Araştırma sonuçları değerlendirildiğinde görüşme yapılan okul yöneticilerinin algılarına göre, öğretmenlerin büyük çoğunluğu aşıdır ve hastalık bulaşma riskine karşı öğrencilerimize örnek davranışlar göstermektedir. Bunun yanında okullardaki sınıflar kalabalık, maske kullanımına yeterli özen gösterilmemekte, sınıflar düzenli bir şekilde temizlenmemekte, hijyen malzemelerinin ve hijyen için çalışan personelin eksik olduğu, kantinlerin de gereken şekilde denetlenmediği sonucuna varılmıştır.

KAYNAKÇA

- Caliendo, AM., Hanson, KE. (2020). Coronavirus disease 2019 (COVID-19): Diagnosis. [Erişim tarihi: 24 Ağustos 2021]. UpToDate: <https://www.uptodate.com/contents/coronavirus-disease-2019-covid-19-diagnosis#H1443029545>.
- Cerit, Y. (2009). Öğretmenlerin Örgütsel Güven Düzeyleri ile İşbirliği Yapma Düzeyleri Arasındaki İlişki, *Eğitim Fakültesi Dergisi*, XXII (2), ss.637-657.
- Çalık, T. , Kurt, T. Ve Çalık, C. (2011). Güvenli Okulun Oluşturulmasında Okul İklimi: Kavramsal Bir Çözümleme, Ankara: *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, Cilt:1, Sayı:4.
- Çelik, K. (2005). Eğitimde Acil Durum Yönetimi Modeli Önerisi. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*. Ankara. Anı Yayıncılık, 5(20), 87-98.
- Çetinkaya, S.; Arslan, S.; Nur, N; Demir, Ö. F.; Özdemir, D.; Sümer, H. (2008). Sivas İl Merkezinde Sosyoekonomik Düzeyi Farklı Üç İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Depresyon Düzeyi, *New/Yeni Symposium Journal*. Cilt 46 | Sayı:3, Temmuz 2008, 99-103.
- Demir, S. (2009). Avrupa Güvenlik Mimarisinin Tarihsel Gelişimi ve Türkiye’nin Bu Güvenlik Mimarisindeki Yeri, *Güvenlik Stratejileri Dergisi* S.9,9-50.

- Demirtaş, İ.Y. (2007). *İlkokul ve ortaokullarda Görev Yapan Yönetici ve Öğretmenlerin Okul Güvenliğine İlişkin Rol Ve Beklentileri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Sakarya.
- Dönmez, B. (2001).Okul Güvenliği Sorunu Ve Okul Yöneticisinin Rolü. *Kuram Ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. Kış 2001.Sayı25. Sayfa 63-74.
- Dönmez, B. ve Güven, M. (2003). Genel Liselerdeki Yönetici Ve Öğretmenlerin Okul Güvenliğine İlişkin Görev Algıları. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 28(304), 17-26.
- Erdoğan, İ.(2004). *Okul Yönetimi Ve Öğretim Liderliği*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Güven, M. (2002). Okul Güvenliğinde Psikolojik Danışmanların Rolü ve Görevleri. *Eğitim Araştırmaları*, 9, 67-72.
- Güven, M. ve Dönmez, B. (2002). Ortaöğretim Öğrencilerinin Okul Güvenliğine İlişkin Algı Ve Beklentileri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt3-4, 59-68.
- Hoy, W. K. ve Tschannen-Moran, M. (2003). The conceptualization and measurement of faculty trust in schools: the omnibus t-scale. (Edt: W. K.Hoy ve C. G. Miskel).*Studies in leading and organizing schools*. (pp. 181–208). Greenwich: Information Age Publishing.
- Işık, H. (2004).Okul Güvenliği: Kavramsal Bir Çözümleme. *Milli Eğitim Dergisi*, Güz Dönemi, Sayı: 164.
- Karal, D. (2011). *Korkmadan Öğrenmek: Okul ve Okul Çevresi Güvenliği*. Usak Sosyal Araştırmalar Merkezi. Usak Raporları No: 11-06.Usak Yayınları. Ankara.
- Kurt, T. ve Kandemir, M. (2006). Okullarda Şiddetin Önlenmesi ve Güvenli Okul. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim*, 52(56).
- Louis, K.S. (2007). Trust and improvement in schools. *J Educ Change*, 8, 1- 24.
- Öğülmüş, S. (2006). Okullarda Şiddet ve Alınabilecek Önlemler, *Eğitime Bakış*, Yıl:2 Sayı:7, 16-24.
- Sönmez, A. (2006). Okul ve Çevresinin Güvenliği Bir Eğitim Sorunudur. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, yıl:7, sayı: 75, S:22-24 Haziran 2006, Ankara.
- T.C. Sağlık Bakanlığı. (2020). Covid-19 Genel Bilgiler, Epidemioloji ve Tanı. Ankara: T.C. Sağlık Bakanlığı. [Erişim tarihi: 30 Ağustos, 2021].
- Taymaz, H. (2003). *Okul Yönetimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Tschannen-Moran, M. (1998). *Trust and collaboration in urban elementary schools (Unpublished Doctoral Dissertation)*. Ohio: The Ohio State University.
- Turhan, M. ve Turan, M. (2012). Ortaöğretim Kurumlarında Güvenlik. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. Cilt 18, Sayı 1, ss:121-142.
- WHO-World Health Organization. (2020). COVID-19 и безопасностьпищевыхпродуктов: рекомендациидляпредприятийпищевой промышленности<http://www.fao.org/3/ca8660ru/CA8660RU.PDF> Retrievedfrom.

Williams, S. N., Armitage, C. J., Tampe, T., Dienes, K. (2020). Public perceptions and experiences of social distancing and social isolation during the COVID-19 pandemic: A UK-based focus group study. *BMJ Open*(10), 1-8.